
OBSAH

Předmluva	9
1. Pedagogika jako věda o člověku	12
Úvod	12
1.1 Znaký pedagogiky jako vědy	13
1.2 Historický kontext vývoje pedagogiky jako vědy	14
1.3 Předmět pedagogiky	21
1.4 Struktura pedagogických disciplín	22
1.5 Základní pedagogické kategorie	27
Závěr a shrnutí	32
Použitá a doporučená literatura k první kapitole	33
2. Výchova jako cesta k porozumění sobě a druhým	34
Úvod	34
2.1 Základní východiska výchovy	35
2.1.1 Historická východiska a výchova	36
2.1.2 Vybraná filozofická východiska a výchova	37
2.1.3 Další východiska výchovy	38
2.2 Výchova a její procesuální pojetí	41
2.2.1 Výchovný proces a jeho systém	42
2.2.2 Cíle výchovy	43
2.2.3 Podmínky výchovy	46
2.2.4 Prostředky výchovy	48
2.2.5 Výsledky výchovy	49
2.3 Pojetí subjektu a objektu ve výchově a způsob výchovy	51
2.4 Výchova jako proces humanizace člověka	55
2.5 Výchova na prahu třetího tisíciletí	59
Závěr a shrnutí	65
Použitá a doporučená literatura k druhé kapitole	66

3. Inovace a změny ve výchově a vzdělávání	68
Úvod	69
3.1 Inovace ve výchově a vzdělávání	69
3.2 Změny ve vzdělávání a výchově v české škole	71
3.3 Výchova a vzdělávání v pojetí vybraných modelů škol	78
3.3.1 Model školy orientovaný na učivo a učitele, transmisivní model školy	79
3.3.2 Model školy orientovaný na žáka, konstruktivní model školy	82
Závěr a shrnutí	86
Použitá a doporučená literatura ke třetí kapitole	86
4. Úvod do pedagogického výzkumu a základy pedagogicko-psychologické diagnostiky žáka	88
Úvod	89
4.1 Pedagogický výzkum a jeho analýza	89
4.1.1 Typologie pedagogického výzkumu	97
4.2 Výzkumné metody v pedagogickém výzkumu	100
4.2.1 Metoda pozorování	100
4.2.2 Interview (metoda rozhovoru)	104
4.2.3 Metoda dotazníku	108
4.2.4 Další metody pedagogického výzkumu	111
4.3 Pedagogicko-psychologická diagnostika žáka	118
4.3.1 Pedagogicko-psychologická diagnostika a její průběh	123
4.3.2 Vybrané oblasti pedagogicko-psychologické diagnostiky žáka	126
4.3.3 Pedagogicko-psychologická diagnostika žáka a individuálně vzdělávací plán (IVP)	128
Závěr a shrnutí	132
Použitá a doporučená literatura ke čtvrté kapitole	134
5. Výukový proces a pedagogické projektování	136
Úvod	136
5.1 Výukový proces jako systém prvků a vztahů	137
5.1.1 Kategorie cíle ve výukovém procesu	140
5.1.2 Obsah (učivo) jako činitel výuky	143
5.1.3 Vzájemný vztah učitele a žáků ve výuce	146

5.1.4	Prostředky ve výuce se zaměřením na metody a formy výuky	153
5.1.5	Podmínky výuky	157
5.2	Pedagogická evaluace v teorii a praxi výuky se zaměřením na školní hodnocení	159
5.3	Prostředky a formy školního hodnocení	163
5.3.1	Hodnocení známkou (klasifikace) jako součást školního hodnocení žáka	165
5.3.2	Slovní hodnocení žáka a jeho význam	166
5.3.3	Sebehodnocení žáka	168
5.3.4	Další formy a prostředky školního hodnocení	171
5.4	Pedagogické projektování v procesu výuky	176
	Závěr a shrnutí	179
	Použitá a doporučená literatura k páté kapitole	181
6.	Základní otázky sociální pedagogiky	183
	Úvod	183
6.1	Sociální pedagogika jako moderní pedagogická disciplína ..	184
6.2	Proces socializace a výchova	190
6.3	Vliv a funkce „prostředí“ ve výchově	194
6.3.1	Přirozená prostředí a výchova	196
6.3.2	Prostředí školy a dalších výchovných zařízení ve vztahu k výchově	209
6.4	Sociální a pedagogická komunikace a interakce	222
	Závěr a shrnutí	227
	Použitá a doporučená literatura k šesté kapitole	229
	Závěr	230
	Conclusion	232
	Literatura	234
	Přílohy	239
	Příloha 1	
	Ukázka Flandersova systému komunikace ve škole	240
	Příloha 2a	
	Ukázka pozorovacího protokolu	245

Příloha 2b	
Ukázka pozorovacího protokolu	246
Příloha 2c	
Ukázka pozorovacího protokolu	247
Příloha 3	
Ukázka techniky doplňování vět – nedokončených vět	248
Příloha 4	
Klasifikace výukových metod podle J. Maňáka	250
Příloha 5	
Klasifikace výukových metod podle I. J. Lernerera	252
Příloha 6	
Klasifikace výukových metod založená na teoriích učení – B. R. Joyce, E. F. Calhounové	254
Příloha 7	
Klasifikace výukových metod podle stupňující se složitosti edukačních vazeb podle J. Maňáka a V. Švece	256
Příloha 8	
Fáze procesu hodnocení	258
Příloha 9	
Ukázka projektu (plánu přípravy) výukové hodiny	259
Seznam obrázků	265
Seznam tabulek	267
Rejstřík	268